

SANATTAN TEMEL TASARIMA NESNE-ANLAM ÜZERİNE YORUMLAMALAR

Interpretations On Object-Meaning From Art to Basic Design

Mehtap PAZARLIOĞLU BİNGÖL¹, Bekir KESKİN²

ÖZET

1940 sonrası sanatçı girişimleri ile gelenekselden güncel doğru değişen ve dönüşen bir sanat biçiminden söz edilebilir. Sanatçılar, çağın teknoloji olanaklarını kullanarak, bilimsel bakış açılarını değerlendirerek, kimi zaman toplumsal sorunları ele alarak, kimi zaman bireysel duyu dışavurumları ile görülmedik, alışılmadık uygulamalar gerçekleştirmeye başlamışlardır. Çağdaş sanat olarak dile getirilebilecek dünya sanatı, çoğunlukla ilişkisel bir çerçevede gerçekleşmekte ve izleyicinin katılımı ile farklı boyutlara ulaşabilen bir yapıya işaret etmektedir. Malzeme ve teknik sanatçının tercihleriyle özgün biçimlerde belirmektedir. Kavramların oldukça önem kazandığı sanat pratiklerinde içerik analizi eserin anlaşılması ve sanattaki yerinin belirlenmesi açısından önemli bir koşul haline gelmiştir. Araştırma, çağdaş sanatta yer alan nesne kullanımlarını anlam ilişkileri çerçevesinde ele almakta ve yorumlamaktadır. Çalışmanın amacı, öncelikle çağdaş sanatta yer alan anlam odaklı nesnelere irdelemek ardından temel tasarımda nesne-anlam bütünlüğü üzerine bir uygulama örneği ortaya koymaktır. Araştırmada, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Görsel İletişim Tasarımı Bölümü 1. Sınıf öğrencilerinin Temel Tasarım dersi kapsamında 2022-2023 eğitim-öğretim yılı Bahar döneminde verilen vize projesi doğrultusunda ortaya çıkan uygulamalar nesne-anlam ilişkileri bağlamında değerlendirilerek sunulmaktadır. Çalışmanın çağdaş sanat ilişkiselinde Temel Tasarım dersleri projelerinde kullanılmak üzere önemli bir kaynak oluşturacağı düşünülmektedir. Araştırma betimsel yöntem ve tarama modeli ile gerçekleştirilmiştir. Çalışmada Rachel Whiteread, Daniel Arsham, Ai Weiwei, Arnaud Lapierre, Cristopher Cichocki'nin eserlerindeki nesne-anlam ilişkileri irdelenerek sunulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Çağdaş sanat, temel tasarım, nesne, anlam.

ABSTRACT

It is possible to talk about an art form that changes and transforms from traditional to contemporary with artist attempts after 1940. Artists have begun to realize unusual and unseen practices by using the technology of the age, evaluating scientific perspectives, sometimes by addressing social problems and sometimes by individual expressions of emotion. World art, which can be expressed as contemporary art, mostly takes place in a relational framework and points to a structure that can reach different dimensions with the participation of the audience. Materials and techniques appear in original forms with the artist's preferences. Content analysis has become an important condition in terms of understanding the work and determining its place in art practices where concepts are very important. The research deals with and interprets the object uses in contemporary art within the framework of meaning relations. The aim of the study is to first examine the meaning-oriented objects in contemporary art and then to present an application example on object-meaning integrity in basic design. In the research, the applications that emerged in line with the mid-term project given in the spring semester of the 2022-2023 academic year within the scope of the Basic Design lessons of the 1st year students of the Visual Communication Design Department of the Faculty of Fine Arts of Ankara Hacı Bayram Veli University are presented by evaluating them in the context of object-meaning relations. It is thought that the study will be an important resource to be used in Basic Design lessons projects in contemporary art relationality. The research was carried out with descriptive method and scanning model. In the study, object-meaning relations in the Works of Rachel Whiteread, Daniel Arsham, Ai Weiwei, Arnaud Lapierre and Cristopher Cichocki are presented by examining them.

Keywords: Contemporary art, basic design, object, meaning.

1. ORCID: 0000-0002-9979-2604
2. ORCID: 0000-0001-9552-6272

1. Prof. Dr., Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, mehtap.bingol@hbv.edu.tr
2. Doç. Dr., Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, bekir.keskin@hbv.edu.tr

EXTENDED ABSTRACT

In the postmodern period that emerged from the middle of the 20th century, it can be mentioned about the understanding of postmodern art. Contemporary art forms include a structure that makes the audience think and causes the audience-art-artist cycle with its relational structure. Artists reflect their social-economic-cultural-political characteristics/thoughts in the objects they use or the forms they create. The resulting artistic practice can also carry contradictions within itself. At this point, it creates an environment that is open to discussion and unlimited comments for the audience. The understanding of this intellectual dimension seen in contemporary art dynamics is very important for the future art and design lives of the artist candidate students. Each work of art is meaningful and functional according to the era in which it is found. In the study, a new Project proposal is presented so that the students of the faculty of fine arts can comprehend the understanding of art of their age from the first grade. In the first year, all students of the faculty of fine arts learn the elements and principles of design and the cause-effect relationships of a successful work of art or design in the basic design course, which forms the basis of the fields of art and design. Young people, who learn how to create successful compositions by using various elements and principles such as point, line, stain, value, color, texture, movement, rhythm, repetition, spacing and hierarchy, need to grasp the importance of art forms in their intellectual processes in the basic design course. In this sense, a midterm project on contemporary art was given to the first year students of Ankara Hacı Bayram Veli University, Faculty of Fine Arts, Visual Communication Design Department, within the scope of the basic design course. The focus of the visa Project is that it is an application that draws attention to intellectual processes. In the study, first of all, object-meaning relations in art are examined as a conceptual framework. In this context, the meanings that contemporary artists Rachel Whiteread, Daniel Arsham, Ai Weiwei, Arnaud Lapierre and Christopher Cichocki attribute to objects in their artistic expressions are examined. After reading the Works of these artists, the visa Project given in the basic design course is explained and student applications are introduced with the students own expressions. The concept of 'technology' was given to the students and they were asked to conduct research in line with this concept. The students researched the concept of technology sufficiently and chose the most appropriate object to express technology for themselves. For some, an hourglass represents technology, while for others, the electric cable describes technology. They prepared as a text why the object they chose told about technology for them. Then, they chose the right material that could transform the chosen object into a three-dimensional structure and completed their projects in line with the elements and principles of artistic arrangement. In this process, students understood the importance of thought in art and discovered the possibilities of expressing their thoughts formally. Each student has chosen the material in which they can best express their projects in their research process. They reached original expressions by using the material they chose by repeating the units or by making monochrome arrangements of different colors. They were able to express why they associate technology with which object, especially with the explanations they presented as texts. In this study, these explanations are presented in abbreviated form. It is thought that the study is very productive for artist and designer candidates in terms of understanding contemporary art from the first grade. Within the scope of the research, it is revealed that original projects that draw attention to contemporary art Dynamics can be realized as midterm or final projects in basic design courses. It can be said that this Project process was very enjoyable for students and resulted in success for three-dimensional visual outputs.

GİRİŞ

Disiplinlerarası yaklaşımların birlikteliğinde gelişen ve sürdürülebilir özelliklere sahip olan yeni sanat biçimleri izleyiciyi düşünmesi için yönlendirmekte ve zihin-biçim ilişkisini ön plana çıkarmaktadır. Sanat tarihine konu olan akımlar, sanat hareketleri ya da pratikleri kendinden önce gelişen sanat akım ve pratiklerine karşı ve onları sorgulayan bir tavırla ortaya çıkmıştır. Bir sonraki öncekini tartışırken yeni bir görsel ya da yeni bir içerik sunar. Sanat biçimlerinde her ne anlatılmak ya da her ne sunulmak istenirse istensin önemli olan sanatçının izleyiciye sunduğu ekonomik, kültürel, sosyal, politik ya da biçimsel düşünceleridir. Bu aktarımın alımlayıcının zihinsel süreçlerinde değerlendirilirken kültürel birikimin anlama-anlatma ilişkilerinde etkisinin olduğu bilinmelidir.

Çağdaş sanat, 1950 sonrası ortaya çıkan çeşitli sanat pratikleri çerçevesinde farklı ifadelerin görselleştiği ya da bağlamsal konuların başat olduğu yaklaşımlardır. Bu sanatsal ifade biçimlerinde düşünmeye yönlendirme önem taşımaktadır. Kesin ya da klasik anlayışlardan uzak, sanatın tanımının genişlediği ve esnek düşünmeye yönlendiren açıklamaları ile çağdaş sanat aynı zamanda bir eleştiri alanıdır (Can Gürbüz, 2021: 169). Sanatçılar, söylemlerinde yaşadıkları çağın ve içinde buldukları toplumun koşullarını da yansıtmaktadırlar. Her bir sanatçı toplumunun bir parçası olarak eserlerinde de bu varlığı sergilemektedir. Toplumun ve kültürün izlerini yansıtmaya ve yorumlamaya cesaretli ve farklı tavırlar ortaya koymaktadırlar. Sanatçı duygusal ve empatik kimliği ile çevresinde gerçekleşen olaylardan etkilenmekte ve sanatsal ifade gücü ile bu gerçekleri sanatın gerçekliğinde yeniden sunmaktadır (Keten, 2016: 238).

Modernizm sanatın, tasarımın ve mimarinin ilerici yönüyle hareket eden bir estetikdir. Modernizm bir tarz olarak 1960'lı yıllara kadar etkisini sürdürmüş ardından postmodern dönemde modern kültüre dair kavramlar sorgulanmaya başlamıştır. Özellikle postmodern dönemde sanatta çoğulculuk dikkat çekmektedir (Çevik, 2016: 339). Bu anlatımlarda biçim görülenin ötesinde yeni anlamlar ihtiva etmekte ve izleyiciyi düşündürmektedir. Çağdaş sanat pratiklerinde sanatçılar, anıları, kültürel özellikleri, sosyo-ekonomik ya da politik görüşleri çerçevesinde nesnelere bireysel yorumlarıyla değiştirmekte ve yeni anlamlar yüklemektedirler. Güzel sanatlar öğrencileri, buldukları çağın sanatını anlamak ve değerlendirebilmek zorundadırlar. Alan uzmanı olarak yetişen öğrencilerin çağdaş sanata dair bilgilerini uygulamalı olarak pekiştirebilmeleri konuları içselleştirip yorumlayabilmeleri açısından önem taşımaktadır. Çalışmada öğrencilere temel tasarım öğe ve ilkeleri çeşitli uygulamalar eşliğinde aktarılırken düşünsel boyutun dahil edilmesi sanatsal gelişimleri için bir zorunluluk oluşturmaktadır. Çalışmanın öğrencilerin sanatsal vizyonları için oldukça geliştirici ve anlamlı olduğu düşünülmektedir.

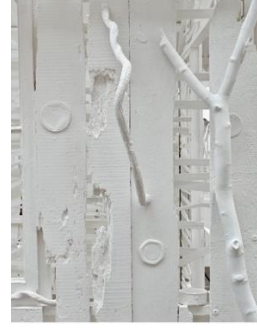
1. Çağdaş Sanatta Nesne-Anlam Üzerine Okumalar

1.1. Rachel Whiteread

Bir sanat eseri, insanı bir yerden başka bir yere götürebilir. Günlük hayatı güzelleştirdiği gibi aynı zamanda düşünme ve var olma şeklimizi değiştirebilir. Rachel Whiteread'ın enstelasyonlarında gündelik ortamlar, nesnelere ve yüzeyler tanıdık ama hayaletimsi kopyalara dönüşmektedir. Yatak, masa, kutu ya da evlere kadar birçok şeyi pratik kullanımdan kurtarıp, hafıza ile yüklü yeni bir kalıcılık önermektedir. Londra'daki çocukluğu boyunca, Whiteread'ın ebeveynlerinin sanat ve mimariye olan ilgisi, onun biçim ve malzeme anlayışını etkilemiştir. Babasının şehir mimarisine ilgisi ve annesinin sanatsal pratiği, yaşam ile sanatın kesişim alanlarını görmesini sağlamıştır. Çalışmalarında, bakım, boşaltma ve doldurma süreçlerinin günlük yaşamın yüzeylerindeki önceki yaşamların izlerini taşıyarak nasıl kaybolup yeniden ortaya çıkabileceğini göstermektedir. Whiteread, 1980'lerde Brighton Poltechnic'te resim ve Slade Güzel Sanatlar Okulu'nda heykel eğitimi almıştır. 1988'de Londra'daki Carlisle Galeri'de bir divanın altından dökülen Shallow Breath ve dökme sıcak su şişeleri serisinin ilki olan Torso heykellerini içeren ilk kişisel sergisini açmıştır. Torso heykelleri, eserlerinde doğrudan antropomorfik göndermeler yapan tek eserdir. Bu sergi, sanatçının ev eşyalarını kullanımının başlangıcıdır. Bu ilk parçalarda, genellikle tahta artıkları gibi orijinal nesnelere kalıntılarını kalıp formlara gömülmüş olarak bırakmıştır (URL 1).

Resim 1

Resim 2

Resim 1-2. Rachel Whiteread, Poltergeist, 2020. Oluklu demir, kayın, çam, meşe, ev tipi boya ve karışık medya. 120x110x149 inches (305x208x380 cm). Enstalasyon görüntüsü, Rachel Whiteread, Fotoğraf: Prudence Cuming Associates (URL 2).

Resim 3

Resim 4

Resim 3-4. Rachel Whiteread, Doppelganger, 2020-21. Oluklu demir, kayın, çam, meşe, ev tipi boya ve karışık medya. 110x175x177 inches (280x445x450 cm). Enstalasyon görüntüsü, Rachel Whiteread, Fotoğraf: Prudence Cuming Associates (URL 2).

Internal Objects (Dahili Nesnelere), Rachel Whiteread tarafından 12 Nisan-6 Haziran 2021 tarihlerinde Londra Grosvenor Hill Galerisinde sergilenmiştir. Whiteread, minimalizmin resmi dilini kullanır, geometrik diziselliğe yaptığı vurgudan ipuçları alır. Nesnelere küçük ayrıntılarına, ince kullanım işaretlerine ve İnsan düzensizliğine karşı keskin bir duyarlılığı koruyarak sessizce duygusal bir yön ekler. Sanatçı, son kırk yıldır hem beton, reçine, kauçuk ve alçı gibi düşük malzemeler hem de bronz gibi daha geleneksel heykel malzemeleri üzerinde döküm yöntemini kullanmaktadır. İster anıtsal kamusal enstalasyonlar isterse küçük, mahrem nesnelere biçimini alsınlar, Whiteread'ın biçimleri gizli anlatıları ve gizli tarihleri ima etmektedirler. Bedensel varlığı uyandırmak ve keşfetmek için sandalyeler ve şilteler gibi ev eşyaları, odaların iç mekanları ve hatta ünlü bir evin tamamı dahil olmak üzere mevcut eserleri ve alanları kullanmaktadır. Özellikle, negatif alanı ustaca kullanması, gitmiş ve reenkarne olmuş bir şeyi ima edebilir. Bu sergide musallat olma ve hayaletlik önermesi farklı bir şekilde kendini göstermektedir. 2013 yılında sanatçı, Gagosian Londra'da kurduğu Müstakil 1, Müstakil 2 ve Müstakil 3'te, üç bahçe barakasının boş iç mekanlarını beton ve çelikten oluşturdu. Dahili Nesnelere'de yine kabin benzeri yapılar yaratmıştır fakat ilk kez orijinal olanları inşa etmek için mevcut nesnelere kullanılmaktan kaçınır. Grosvenor Hill galerisinin iki ana odasını işgal edecek olan Poltergeist (2020) ve Döppelganger (2020-21), beyaz ev boyasıyla titizlikle üstleri boyanmış buluntu ahşap ve metalden yapılmıştır. Sanatçının 10 yıl önceki barakaları kapalıyken, yeni heykelleri açılmış ve öncekilerin biçimsel sistemini tersine çevirmiştir. Yeni çalışmaları yerleşik heykel sürecinden bir yarılışı temsil etse de, bizi çevreleyen alanların samimi dokunsal niteliklerini göz önünde bulundurarak projesine devam etmektedir (URL 2).

1.2.Daniel Arsham (1980)

Film, resim, heykel, mimari ya da yerleştirme alanlarında çalışan bir sanatçı olan Arsham, bir mısır gevreği kutusu ya da klasik bir heykel gibi tanınabilir formları aşınmış, kireçlenmiş veya başka bir şekilde parıldayan eserler haline getirmektedir. Sanatçı, zaman zaman istediği etkiyi elde edebilmek için galeri alanlarını manipüle etmektedir. New York, Paris, Tokyo, Los Angeles, Londra ve daha birçok yerde sergiler açmıştır. New York Cooper Union’da eğitim görmüştür. Çalışmaları Musée Guimet, National Gallery of Victoria, Pérez Art Museum Miami ve Institute of Contemporary Art, Miami koleksiyonlarında yer almaktadır. Arsham, güzel sanatlar pratiğine ek olarak, Adidas, Dior ve Porsche dahil olmak üzere bir dizi markayla işbirliği yapmış ve Cleveland Cavaliers basketbol takımında kreatif direktör olarak çalışmıştır. 2008 yılında Arsham, Alex Mustonen ile birlikte sanat ve mimarlık birliği Snarkitecture’ı kurmuştur (Artsy, URL 3).

Resim 5. Daniel Arsham. Plaster ve crushed glass. 8x16x5 in. 20.3x40.6x12.7 cm. Future Relic 08 (Radio). 2017 (URL 4).

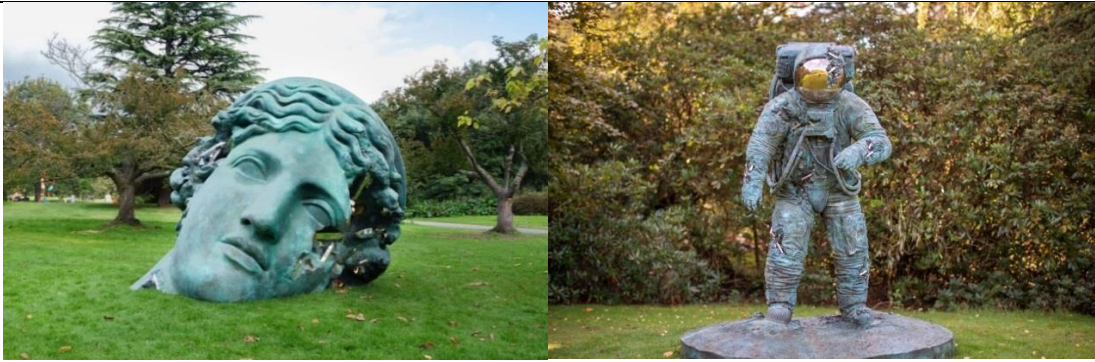

Resim 6. Daniel Arsham. Future Relic 03: Clock. 2015. Plaster and crushed glass sculpture in custom box. 51/2x5x2x21/2 in. 14x12.7x6.4 cm (URL 5).

Daniel Arsham, “Future Relic” serisinde (2013-2018), çeşitli gündelik nesnelere gelecekteki distopik bir dünyadan arkeolojik keşifler olarak hayal etmektedir. Polaroid kameralar, kasetçalar ve cep telefonlarının dökümleri, yeni teknolojilerin nasıl hızla modası geçebileceğini gösteren, aşınmakta olan eserler olarak görünmektedir (URL 6).

Resim 7. Daniel Arsham. Pre Relic Camera: 2012. Plaster and broken glass. 10.5x15x9 cm (URL 7).

Resim 8-9. Daniel Arsham, 2022, Ekim. Relics in the Landscape” Yorkshire Sculpture Park, United Kingdam, “Bronze Eroded Unearthed Melpomene” Perrotin ve Sanatçının İzniyle (URL 8).

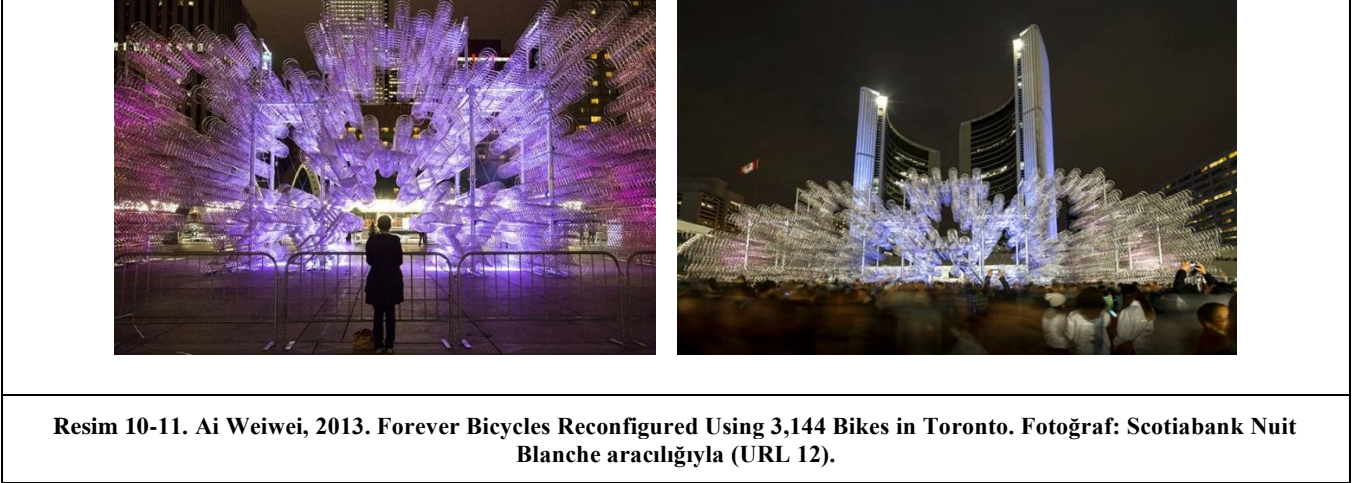
Yorkshire Sculpture Park'ta Relics in the Landscape (Peyzajdaki Kalıntılar) sergisini açmıştır. Sanatçıların eserlerinin çoğu zaman içindeki konumumuzu anlamak üzere yapılmıştır. Çağımızı ve geçmiş dönemleri yorumlama şeklimizin çoğu, o an için önemli olan nesnelere aracılığıyla gerçekleşmektedir. Sanatçı çalışmalarını bir tür kurgusal arkeoloji olarak düşünerek üretmektedir. O işi belirli bir zaman dilimine yerleştiren bir konuya ihtiyacı vardır. Ve bu yüzden antik çağlardan kalma eserlerle çağdaş konuları karıştırarak heykelleri yapmaya başlar. Erozyonun etkisi hepsinde aynıdır. Eserlerinde, izleyiciler olarak bizi kendi yaşam anlayışımızla ve zaman deneyimimizi nasıl yorumladığımızla daha karmaşık bir ilişkiye soktuğunu düşündüğü bir zaman karmaşası bulunmaktadır (Arsham, URL 9).

Tarih ilerledikçe, tüm nesnelere antikalasır ve bir şekilde hepsi harabe veya kutsal emanet ya da kullanılmaz hale gelir. 1000 yıl içinde sahip olduğumuz her şey kaçınılmaz olarak bunlardan biri olacaktır (Arsham). Arsham'ın heykelleri, geleceğin kalıntıları olarak tanımladığı zamanımızın arkeolojik kalıntıları olarak karşımıza çıkmaktadır. 1992 yılında Amerika Birleşik Devletleri'nin güneyini vuran ve sanatçının ailesi ve etrafındaki her şeyi yerle bir eden Andrew Kasırgası'ndan sağ kurtulan bir çocukluğun deneyimi ile sanatsal pratikleri şekillenen sanatçı, çalışmalarında kısmen çürümüş ve bronz döküm gerçek kristallerle yenilenmeyi temsil etmeye çalışmaktadır. Kristal formların dahil edildiği çalışmalarında kimyasal değişim (bir maddenin diğerine dönüşümü) büyümeye ve ilerlemeye işaret etmektedir. Sanatçı 2011 yılında Paskalya Adası ziyaretinde bir paleontoloji araştırması ile karşılaşmış ve arkeolojiye olan ilgisi derinleşerek, konu hakkında bilgisini arttırmaya devam etmiştir. Sanatçı, Louvre'da sergilenen Fransa'nın en ikonik heykellerinden bazılarının orijinal dökümhane kalıplarına erişim sağlamıştır. Antik çağdan kalma heykellerin yanı sıra, yakın tarih ve popüler kültürden görüntüleri kullandığı eserleri de bulunmaktadır. 1969'daki Neil Armstrong'un ünlü görüntüsünü başlangıç noktası olarak alarak Bronz Aşınmış Astronot (2022) eserini üretir. 1990'larda Japonya'da yaratılan ve küresel bir fenomen haline gelen Pokemon dünyasından tanınabilir bir çizgi film karakteri Bronz Kristalize Oturan Pikachu 2022 eserini üretir. Geleneksel yeşil patineli bronz kullanılarak üretilen bu modern zaman görüntüleri, zamanımızın hikayelerini anlatan eserler haline gelmek üzere yeniden keşfedilmiştir (URL 10).

1.3. Ai Weiwei, Sonsuzluk Bisikleti (Forever, Bicycles)

1957 doğumlu Çinli çağdaş sanatçı ve aktivist Ai Weiwei, heykel, enstalasyon ve filmleri ile siyasi ve sosyal meseleleri dile getiren bir sanatçı kimliği sergilemektedir. Sonsuzluk Bisikleti Viyana'daki 14. Mimari Bienali'nde sergilenen bir enstalasyondur. 1.179 çelik bisikletin montelenmesi ile oluşturulan bu yapı, farklı bakış açılarından farklı görüntülerde algılanan, derinliği, yüksekliği olan görsel bir yanılsama oluşturan ilgi çekici bir konstrüksiyondur. Sanatçı, 1940'tan bu yana Şangay'da bisiklet üreten Forever markasından dolayı eserine Forever Bicycles adını vermiştir (URL 11).

Sanatçının bu çalışması, gökyüzüne yükselen bir labirenti andırmaktadır. Birbirine montelenen bisikletler sonsuzluk algısı oluştururken, Weiwei kentsel yaşamın dönüşümünü de vurgulamak ister.

Ai Weiwei, 2013 yılında 3144 bisikleti bir araya getirerek yeni bir yapı ortaya çıkarmıştır. Toronto'daki Scotiabank Nuit Blanche'in bir parçası olarak, Nathan Phillips Meydanı'nın merkezinde Forever Bicycles eserinin yeniden yapılandırmasının açılışı yapılmıştır. 100 fit uzunluğunda ve 30 fit genişliğindeki enstalasyon yaklaşık 3144 bisikletten oluşmaktadır. Bu sayı yapıyı derinlik ve hacim olarak oldukça etkili bir görsel dönüşürmektedir. Parçalar bu sayı birlikteliği sonucunda bulanık bir görünüme bürünmektedir. Sanatçı gündelik bir kullanım nesnesini soyut ve sembolik bir şekilde yeniden yorumlamıştır (URL 12).

1.4. Arnaud Lapierre

Fransız sanatçı ve tasarımcı Arnaud Lapierre'nin enstalasyonu Azimut, Venedik'in bazı tarihi yapılarına farklı bir açıdan bakma olanağı sunarken, prizmatik bir bakış önermektedir. Sanatçı, Riva degli Schiavoni sahilinde yer alan ve pille çalışan motorlu 16 başlıklı aynayı, 14. Yüzyıla kadar uzanan ve şu anda İtalyan şehir müzelerinden birine ev sahipliği yapan gotik bir simgesel yapı olan Palazzo Ducale'nin önündeki parke taşlı yürüyüş yoluna konumlandırmıştır. Daire şeklindeki aynalar art arda dönerek sarayın desenli taşının ve cephesindeki karmaşık detayların büyütülmüş birer görüntüsünü sunmaktadır. Aynalar sürekli hareket ettiğinden görüntüler akışkan bir şekilde değişmektedir. Sanatçı projesini çevredeki mimarinin ve tarihi şehrin "denge kaybı, peyzajın yeniden düzenlenmesi ve yamalı bir gözlem" olarak tanımlamaktadır. AZIMUT, mimari öğeler dışında gökyüzüne de yeni bir bakış sunmaktadır. 16 büyüteçli ayna diskinden oluşan bu çalışma izleyicilerin bakışlarını yavaşça yönlendirmektedir. Alımlayıcıya hem ayrıntılı hem de çevresinden kaçınma olasılığı sunan, parçalara bölünmüş bir şekilde peyzajı yeniden düzenleyen, yeni dengeler oluşturan bir düzenlemedir. Lapierre için tasarım, nesneyi anlamak için yeni bir yoldur (Ebert, 2020, URL: 13; URL 14).

Lapierre, gerçekliğe olan bakış açılarını sorgulamakta ve gözün gördüğü görüntülerin dengesini değiştiren alternatif çözümler üretmektedir. Durağanlıkta akışkanlık sağlayan etkili bir enstalasyondur.

Resim 12-13-14-15. Arnaud Lapierre. AZIMUT, 2020, Dinamik Ayna Enstalasyonu. 16 motor, 16 pil, siyah boyalı pdf, paslanmaz çelik diskler. riva degli Schiavoni, Venedik, İtalya. Fotoğraf: Arnaud Lapierre ve Andrea Giadini (URL 15; URL 16).

1.5.Cristopher Cichocki “Circular Dimensions X Microscape”.

Christopher Cichocki, multidisipliner bir sanatçı olarak insanlık, doğa, endüstriyel mutasyon arasındaki ilişkilere odaklanmakta ve çürüme ya da yenilenme döngüsünü özetlemektedir. Doğa bilimleri, resim, arazi sanatı ve ses sanatı bütünlüğünde gerçekleşen düzenlemeleri ile çevresel müdahaleler olarak karşımıza çıkmaktadır. Çalışmaları tarih öncesi okyanuslardan günümüzün çöllerine uzanan zaman çizelgelerini yansıtmaktadır. Tanımladığı Yeni Dünya Sanatı, gezegenimizin karşı karşıya olduğu, giderek daha da zehirli hale gelen küresel çevrenin altını çizmektedir. Çalışmalarında organik ve sentetik malzemeler ve sesler arasında yapılandırılmış yeni ekosistemler oluşturmaktadır. Düzenlemeleri genel olarak kavram zıtlıkları üzerinde temellenmektedir. Çöl, sular altında kalırken, makrokozmos mikroskobik bir merceğin görünüşüne girmektedir. Disiplinlerarası sanat formları fraktal geometriler, ilkel arketipler ve biyomorfik resimler arasında dolaşmaktadır. Sanatçının canlı performansları, çoklu-duyumsal enstalasyon ortamları çerçevesinde sergilenen, sürekli gelişen görsel-işitsel performans serisi olan Dairesel Boyutlarda doruğa ulaşmaktadır (URL 17).

Resim 16-17. Cristoher Cichocki, 2022. Circular Dimensions x Microscape (Dairesel Ölçüler/Boyutlar x Mikro Manzara), Coachella Valley Müzik ve Sanat Festivali. 25.000 fitten fazla PVC boru ile inşa edilen beş katlı Dairesel Ölçüler x Microscape (URL 18).

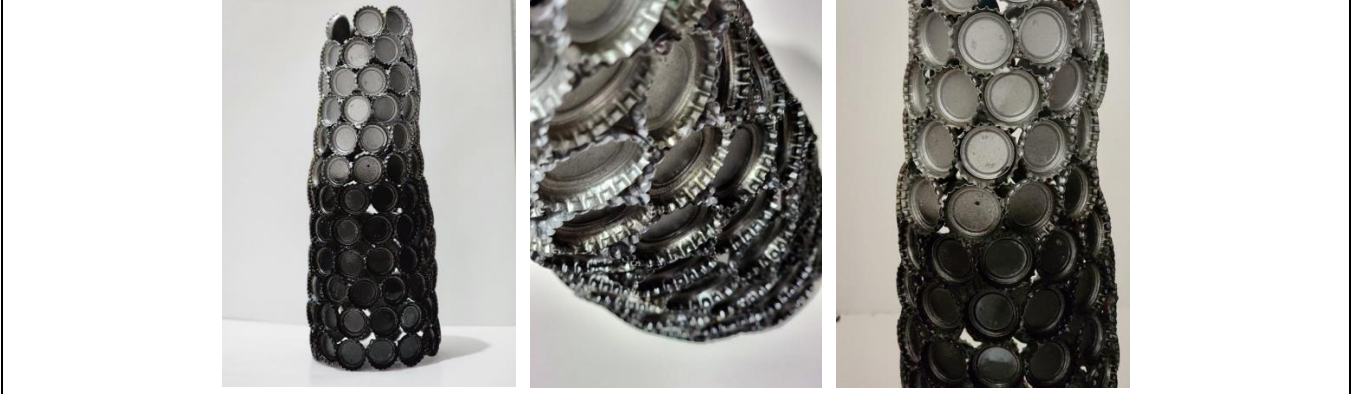

Resim 18-19. Cristoher Cichocki, 2022. Circular Dimensions x Microscape (Dairesel Ölçüler/Boyutlar x Mikro Manzara), Coachella Valley Müzik ve Sanat Festivali. 25.000 fitten fazla PVC boru ile inşa edilen beş katlı Dairesel Ölçüler x Microscape (URL 18).

Cristopher Cichocki, karanlık ambiyansla dolu orijinal kompozisyonların yanı sıra doğal dünyanın unsurlarını ve endüstriyel mutasyonu birincil ortamlar olarak kullanmaktadır. 2022 yılında Coachella Valley Müzik ve Sanat Festivali'nde L-Acoustics'in L-ISA teknolojisi ile sürükleyici hipergerçek ses kullanarak sürekli gelişen görsel-işitsel bir performans sunmuştur. Dairesel Ölçüler, kendi içinde bir ortam oluşturur. Cichocki'nin bu performansı, sanat pratiğinin en belirgin unsurlarından bazıları olan doğal dünyanın insan ve endüstriyel güçlerle çarpışan uç noktalarını göstermektedir. Sonuçta ortaya sanat, bilim ve sürükleyici teknolojilerin birlikteliğinde duysal bir keşif deneyimi olarak belirmektedir. Mikroskopik Laboratuvar Performanslarından, kesişen ses, ışık ve video sanatı döngülerine kadar, çoklu-duysal unsurların yeni dünyaları dakikadan dakikaya değişmektedir. Dairesel Ölçüler, ekolojik olarak düşünülmüş bir dizi hibrit bilim ve sanat deneyine ev sahipliği yapmaktadır (URL 19).

2. Temel Tasarımda Nesne-Anlam İlişkisi

2022-2023 eğitim-öğretim yılı Bahar döneminde Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Görsel İletişim Tasarımı Bölümü 1. Sınıf öğrencilerine Temel Tasarım dersi vize projesi kapsamında "Teknoloji" teması verilmiştir. Bu tema çerçevesinde öğrenciler kendileri için teknolojinin ne olduğuna dair bir metin hazırlamışlardır. Teknolojiyi onlar için en iyi şekilde tanımlayabilecek bir nesne seçmişlerdir. Seçtikleri nesne ve anlamı üzerine okumalar gerçekleştirilmiş, nesnenin kendisinden ya da yorumundan yola çıkılarak Temel Tasarım öge ve ilkeleri doğrultusunda üç boyutlu strüktürler elde edilmiştir. Bu süreçte öğrencilerin teknoloji hakkında araştırma yapmaları ve bu konuyu kavramsal olarak hangi nesne ile ilişkilendirdikleri önem taşımaktadır. Nesne ve teknoloji arasındaki anlamlı bağ üzerine öğrenciler bir alt metin hazırlamışlar ve sonucunda teknolojiyi kendileri için en iyi şekilde ifade edebilecek üç boyutlu bir görsel ulaşımlardır.

Resim 20-21-22. Zehra Betül Aslan, "Teknoloji" Maden Suyu Kapağı. 32x11 cm. Üst Derinlik: 6 cm. Alt Derinlik: 11 cm. 2023 (Mehtap Bingöl Temel Tasarım Ders Arşivi).

Teknoloji Aslan için, insanların ihtiyaç ve isteklerini karşılamak üzere hedefe gidilen yolda kullanılan süreçlerin ve araçların tamamı niteliğindedir. Ona göre teknoloji, "hız, güç, iletişim, erişim ve bilgiyi" ifade etmektedir. Zehra Betül Aslan tüm bu soyut terimleri somutlaştırmak için "kuş" figürünü kullanmak istemiştir. Hızlı olan kuş aynı zamanda güçlüdür. Tarihte iletişimi ve erişimi sağlayan ve bilgiyi ulaştıran güvercinler olarak kuşlardır. Dünyanın en hızlı kuşunun "Gökdoğan" olduğundan yola çıkarak onu uçak biçimi ile özdeşleştirir ve uçağı sadeleştirip, yalnızca gövdesini oluşturmak için eskizlerini tamamlar. Her bir birimi; hareketin hızını, yönünü ve yerini değiştirebilen ve bu sebeple basit makine olarak kabul edilen dişli çark olarak belirlemiştir. Dişli çarklarla benzer özelliklere sahip olan maden suyu kapakları ise bu projenin temel birimini oluşturmaktadır. Mat siyah ve metalik gri spreylere boyanarak uçak gövdesini tamamlar ve onun için teknolojiyi ifade edebilecek üç boyutlu çalışmasını ortaya koyar.

Resim 23-24. Umut Belen, Teknoloji. Çelik Tel, Çengelli İğne. 53x25x27 cm. 2023 (Mehtap Bingöl Temel Tasarım Ders Arşivi).

Resim 25-26. Umut Belen, Teknoloji. Çelik Tel, Çengelli İğne. 53x25x27 cm. 2023 (Mehtap Bingöl Temel Tasarım Ders Arşivi).

Umut Belen için teknoloji insanların bir araya gelmelerini ve birlikte yaşamalarını kolaylaştıran bir sistemi nitelendirmektedir. Teknoloji sorunların üstesinden gelebilme konusunda insanları birleştirmektedir. Belene göre teknoloji zıt kutupları dahi bir araya getirebilecek önemli bir güce sahiptir tıpkı bir çengelli iğne gibi.

Resim 23-24. Bilge Koyuncu, Teknoloji. 26x28x30 cm. Filografi Teli. 2023 (Mehtap Bingöl Temel Tasarım Ders Arşivi).

Resim 25-26. Bilge Koyuncu, Teknoloji. 26x28x30 cm. Filografi Teli. 2023 (Mehtap Bingöl Temel Tasarım Ders Arşivi).

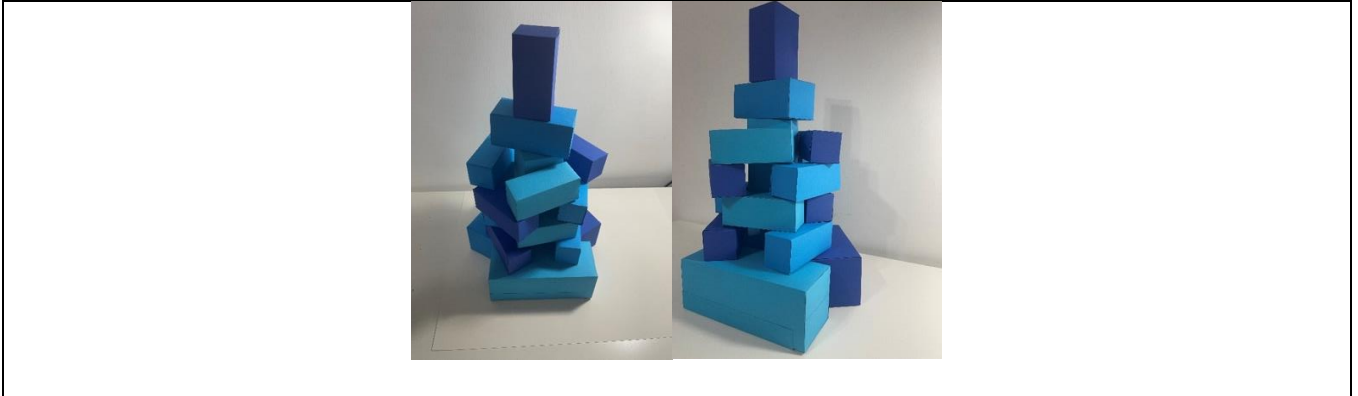
Bilge Koyuncu'ya göre, teknoloji, insan hayatını kolaylaştıran her şeydir. İnsanlığın var olduğu ilk çağlardan beri hayatımızda yer almakta olan teknoloji, insanların yaşamlarını sürdürebilmek için ihtiyaç duydukları araç ve gereçlerin basit düzeyde yapımıyla başlamıştır. Bazen yavaş bazen de hızlı bir şekilde gelişip ilerlemeye devam etmektedir. Teknolojinin insanlığın devamı boyunca gelişerek varlığını sürdürmektedir. Teknoloji ürünü olan aydınlanmamızı sağlayan ve elektriğin somut bir karşılığı olan ampulden yayılan ışık artık tüm insanlar için hayatın vazgeçilmez bir parçasıdır. Ampulden yayılan ışık tıpkı Güneş'ten gelen bir ışık demetini andırmakta ve Güneş'le

özdeşleştirdiğimiz sarı renkte görünmektedir. Koyuncu bu ifadeleri ile çalışmasını güneşle özdeşleştirerek teknoloji kavramını açıklamaktadır.

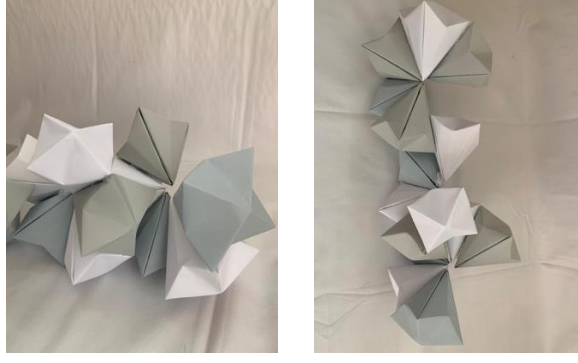
Resim 27-28-29-30. Ecem Yavuz, Teknoloji. Metal Zincir. 70x17x20 cm. 2023 (Mehtap Bingöl Temel Tasarım Ders Arşivi).

Ecem Yavuz, zinciri güç ile ilişkilendirmektedir. Teknoloji, onun için bilgi, gelişmek, ihtiyaç anlamlarına gelmektedir. Teknoloji gelişmeyi, gelişme ise gücü getirmektedir. Bu sebeple Yavuz teknoloji ile güç kavramını özdeşleştirmektedir. Güç tanımı zinciri aklına getirmektedir. Zincir güçlü bir malzemedir. Zincir halkaları birbirine bağlıdır ve tarih gibi geçmişten günümüze bir bağ ve ilişki çerçevesinde gelişmektedir.

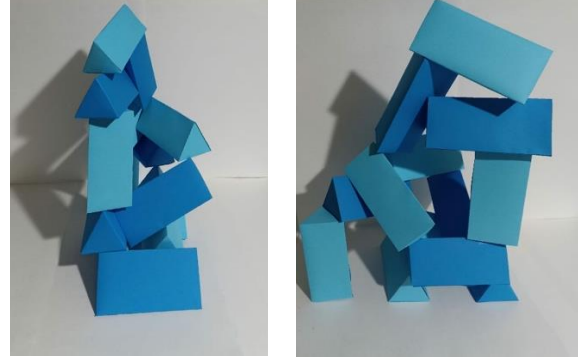
Resim 31-32. İpek Serin. Fon Karton. 29x42x18,5 cm. Teknoloji. 2023 (Mehtap Bingöl Temel Tasarım Ders Arşivi).

Serin için teknoloji kutu olarak ifade edilmiştir. İnsanların geçmişte hatıra olarak saklamak istedikleri nesnelere bir kutuda sakladıklarını ve üzerinden yıllar geçse de kutuyu ellerine alıp açtıklarında o eski mutlu anlarını hatırladıklarını dile getirmektedir. Bugünün telefonu içerisinde bilgi ve hatırları saklayan bir kutu gibidir. Fotoğraf makinesi de yine bir kutu misali hatırları saklamaktadır. Serin için teknoloji bir kutu gibi tüm bilgi ve birikimleri anlatmaktadır. Bu fikirden hareketle İpek Serin projesinde teknolojiyi kutu olarak ifade etmiş ve zıtlık, hareket, denge gibi tasarım ilkelerini ve seçtiği monokrom renkleri ya da dikdörtgen formu kullanarak farklı tasarım öğeleri ile üç boyutlu yapısını oluşturmuştur.

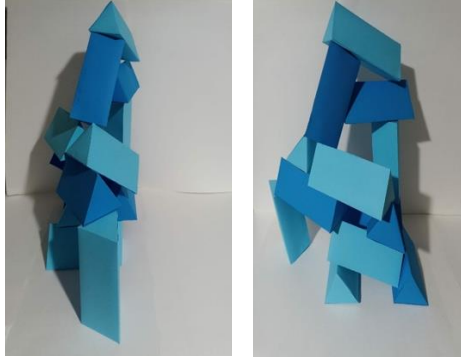

Resim 33-34. Ruqiyö Omar Yahye, Teknoloji. Fon Kartonü. 25x35 cm. 2023 (Mehtap Bingöl Temel Tasarım Ders Arşivi).

Yahye, teknolojiyi bir elmasla anlatmak istemiştir. Elmas ışıltılı ve değerlidir. Kullandığı fon kartonunu elmas biçimi ile yorumlamış ve üç boyutlu projesini gerçekleştirmiştir.

Resim 35-36. Meryem Sariye Akşamoğlu, Teknoloji. Fon Kartonü. 46x36x33 cm. 2023 (Mehtap Bingöl Temel Tasarım Ders Arşivi).

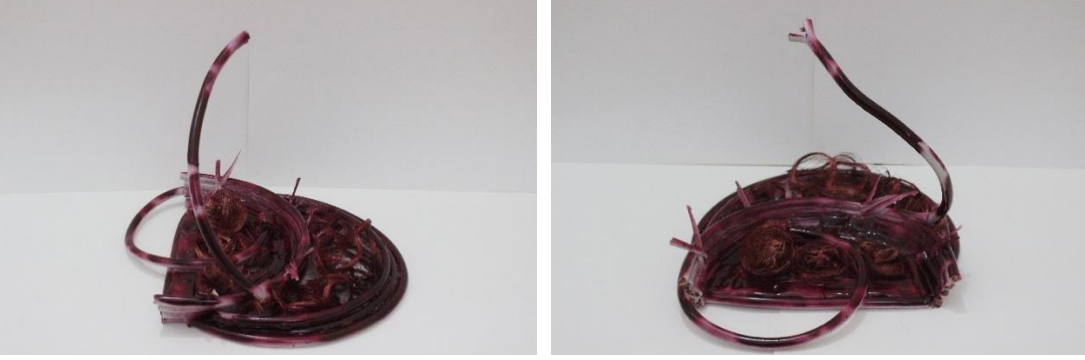

Resim 37-38. Meryem Sariye Akşamoğlu, Teknoloji. Fon Kartonü. 46x36x33 cm. 2023 (Mehtap Bingöl Temel Tasarım Ders Arşivi).

Akşamoğlu, teknolojinin zaman kavramından ayrı düşünölemeyeceğini belirtmektedir. Teknolojiyi zamanı ifade eden bir kum saati olarak düşünmüş ve kum saatini üçgen prizma olarak soyutlamıştır.

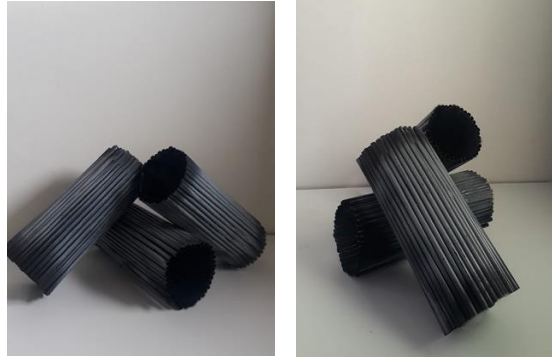

Resim 39-40. Seymen Efe Çağlar, Teknoloji. 30x30x27 cm. Akrilik Sprey Boya ile Boyanmış Elektrik Kablosu. 2023 (Mehtap Bingöl Temel Tasarım Ders Arşivi).

Resim 41-42. Seymen Efe Çağlar, Teknoloji. 30x30x27 cm. Akrilik Sprey Boya ile Boyanmış Elektrik Kablosu. 2023 (Mehtap Bingöl Temel Tasarım Ders Arşivi).

Seymen Efe Çağlar için teknoloji, elektrik kablosundan oluşan bir kuş yuvasıdır. Kullanılan teknoloji ürünleri elektrik kablolarından oluşan bir kuş yuvası gibidir. İnsanları kuşun yavruları olarak değerlendirmektedir. Ancak bu yuva anne kuşa açık olduğu gibi vahşi hayvanların saldırısına da açıktır. Teknolojiyi de bu yuvaya benzetmekte ve tehlikelere de açık olduğunu ifade etmek istemektedir.

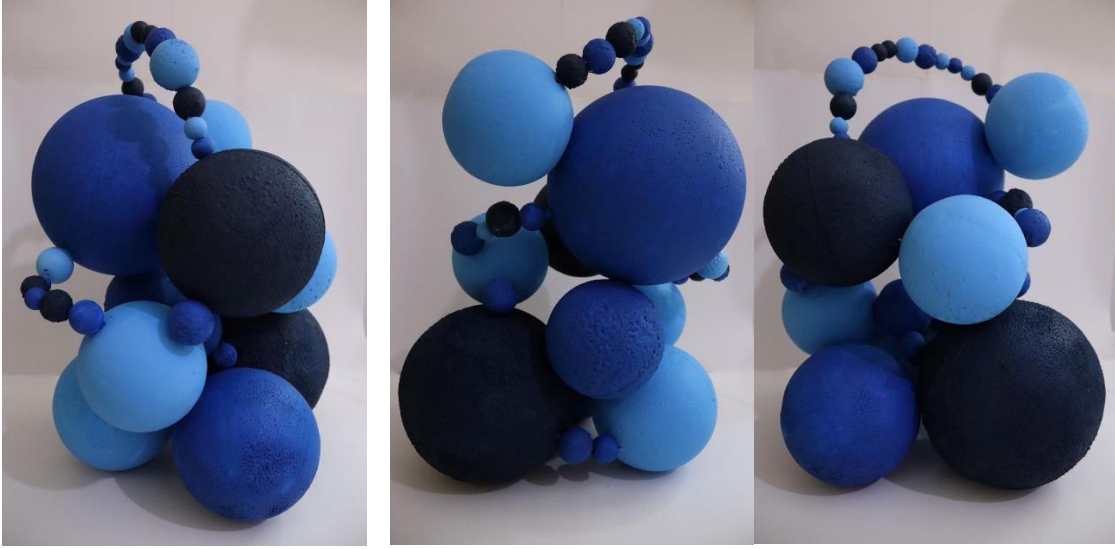

Resim 43-44. Sultan Canal, Teknoloji. 45x22 cm. Birim ölçü: 25x10 cm. Plastik Pipet. 2023. (Mehtap Bingöl Temel Tasarım Ders Arşivi).

Resim 45-46. Sultan Canal, Teknoloji. 45x22 cm. Birim ölçü: 25x10 cm. Plastik Pipet. 2023. (Mehtap Bingöl Temel Tasarım Ders Arşivi).

Teknolojiyi elektromotorlarla ifade etmeye çalışmıştır. Teknolojinin ilerleyişinin bir birikimden oluştuğunu anlatmaya çalıştığı üç boyutlu çalışmasını plastik pipetleri birleştirerek gerçekleştirmiştir.

Resim 47-48-49. Yonca Evren, Teknoloji. 50x30x35 cm. Strafor Köpük ve Akrilik Sprey Boya. 2023. (Mehtap Bingöl Temel Tasarım Ders Arşivi).

Yonca Evren, teknolojiyi bir balona benzetmektedir. Bir çocuğun patlayan balon sonrası ebeveynlerine yeniden balon aldırması gibi teknolojide sürekli güncellenerek yeni bir ürünle insanların ihtiyacı olmaksızın kullanılmaya devam etmektedir. bu şekilde insanların hayatlarındaki boşlukları tamamlama işlevi görmektedir. Oysaki aldatıcı bir yönü vardır. Çalışmasında şişmekte olan ve patlamak üzere olan balonları görselleştirmeye çalışmıştır.

SONUÇ

Çağdaş sanat postmodern anlayışta nesnelere sanatsal yorumla aktarıldığı yeni bir düzlemde varlığını göstermektedir. Hazır nesnelere ya da sanatçıların nesnelere dair yeniden üretimleri ile anlam tartışmaları her bir eser için gündeme gelmektedir. Bu noktada sanat sorgulanmakta ve sanatın ne olduğuna dair derin açılımlar sanat eleştirmenleri, sanat tarihçileri ve sanatçılar tarafından dile getirilmektedir. Bu çalışmada nesnelere yüklenen sanatsal anlamlar açıklanmaya çalışılmakta ve nesneden yola çıkan temel tasarım uygulamaları sunulmaktadır. Araştırma kapsamında Rachel Whiteread'ın 'Dahili Nesnelere' çalışmalarındaki nesnelere küçük ayrıntılarına ve duygusal yönlerine dair açılımları incelenmiştir. Daniel Arsham'ın 'Future Relic' serisindeki bugünün nesnelere yüzyıllar sonra birer kalıntı olarak yansımalarının göstergeleri ortaya konulmuş ve zaman deneyiminin sorgulanması sağlanmıştır. Ai Weiwei'nin 'Sonsuzluk Bisikleti' ile aynı nesnenin çoğaltımı ile ortaya çıkan görsel şölen aktarılmış ve sonsuzluk algısına dikkat çekilmiştir. "Çağdaş sanat üretimlerinde yeni ve şaşırtan pratikler dikkat çekmektedir.

Sanat eseri, her türlü malzeme ve teknik ile gerçekleştirildiği gibi mekan da sanatsal üretimin bir parçası konumuna gelmiştir. Mekana özgü tasarımlar, mekanın tarihsel ve sosyolojik özelliklerini yansıtan kurgular şeklinde oluşturulabilmektedir” (Çevik ve Kayahan, 2021: 1097). Arnaud Lapierre’in dinamik ayna enstalasyonu ile, peyzajı izleyicinin farklı bakış açılarına sunan bir anlayış değerlendirilmektedir. Cristopher Cichocki multidisipliner yaklaşımı ile canlı performans-ses-materyal birlikteliğinde sunulan alternatif bir dinamik sergilemektedir. Çağdaş sanata yansıyan nesnelere farklı anlamları ile izleyicileri şaşırtan ve heyecanlandıran yaklaşımları güzel sanatlar fakültelerinde okuyan öğrencilerin projelerinde de değerlendirilecek alternatif bir öneri sunmaktadır. Araştırmada görsel iletişim tasarımı bölümü birinci sınıf öğrencilerine temel tasarım dersi projesi olarak ‘Teknoloji’ konusu verilmiş ve öğrencilerden bu konunun detaylı araştırılması ve üzerine düşünülmesi istenmiştir. Proje kapsamında öğrenciler kendileri için teknolojiyi ifade eden bir nesne seçerler ve bu nesneyi yine hazır nesnelere ile yorumlarlar. Çalışmada her türlü malzeme ve teknik kullanımı serbest bırakılmış ve nesnelere anlamlarına dair öğrenciler detaylı metinler sunmuşlardır. Proje süreci öğrencilerin sanat, tasarım, nesne, anlam ilişkilerini sorgulamalarına yol açmıştır. Oldukça verimli geçen süreçte öğrenciler düşüncelerini en iyi şekilde yansıtabilecekleri nesneyi seçmişler, nesneyi hedefledikleri biçime dönüştürebilmişler ve metinsel olarak başarılı anlatımlar eşliğinde sunmuşlardır. Bu proje sonucunda öğrenciler, düşüncelerini izleyici açısından bir farkındalık yaratacak şekilde, tasarım öğe ve ilkeleri doğrultusunda biçime dönüştürebilmeyi başarmışlar ve çağdaş sanat konularına dair bilgi birikimi edinmişlerdir.

KAYNAKÇA

Can Gürbüz, G. (2021). Çağdaş Sanat Üretimlerinde Bağlamlar Dahilinde Sanat Eleştirisi. *Sanat ve İnsan Dergisi*, 5 (1): 169-183.

Çevik, N. (2016). Sanat Felsefesinde Kültürel Bir Metafor Olarak Kadın İmgesinin Çağdaş Seramik Sanatına Yansımaları. İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi. 6 (13): 333-342.

Çevik, N. ve Kayahan, Z. (2021). Çağdaş Sanatta “Su” Teması Üzerine Deneyimlenen Sergileme Pratikleri. *JOSHAS (International Journal Of Social, Humanities and Administrative Sciences)*. 7 (40): 1095-1106.

Keten, H. (2016). Çağdaş Sanatta ‘Şiddet Olgusunun Güncelliği’ Üzerine Bir Değerlendirme. *SOBİDER (Sosyal Bilimler Dergisi)*, 3 (8): 235-253.

URL 1: <https://gagosian.com/artists/rachel-whiteread/> erişim tarihi: 28.02.2023

URL 2: <https://gagosian.com/exhibitions/2021/rachel-whiteread-internal-objects/> erişim tarihi: 28.02.2023).

URL 3: Artsy, <https://www.artsy.net/artist/daniel-arsham> Erişim Tarihi: 15.03.2023.

URL 4: <https://www.artsy.net/artwork/daniel-arsham-future-relic-08-radio-1> Erişim Tarihi: 15.03.2023

URL 5: <https://www.artsy.net/artwork/daniel-arsham-future-relic-03-clock-2033> Erişim Tarihi: 15.03.2023

URL 6: <https://www.artsy.net/artist-series/daniel-arsham-future-relics> Erişim Tarihi: 20.03.2023

URL 7: <https://www.artsy.net/artwork/daniel-arsham-pre-relic-camera-1> Erişim Tarihi: 20.03.2023

URL 8: https://www.perrotin.com/exhibitions/daniel_arsham-relics-in-the-landscape/10431 Erişim Tarihi: 24.03.2023.

URL 9: Arsham, https://www.perrotin.com/artists/Daniel_Arsham/17/view-of-the-exhibition-relics-in-the-landscape-yorkshire-sculpture-park-wakeeld-united-kingdom-2022/10000032906 Erişim Tarihi: 24.03.2023.

URL 10: <https://ysp.org.uk/whats-on/exhibitions/daniel-arsham-relics-in-the-landscape> Erişim Tarihi: 24.03.2023.

URL 11: <https://playtusu.com/haber/2014/06/ai-weiwei-ile-sonsuz-bisiklet-dunyasina-gecis/> Erişim Tarihi: 27.03.2023.

URL 12: <https://www.thisiscolossal.com/2013/10/forever-bicycles-ai-weiwei-toronto/> Erişim Tarihi: 27.03.2023.

URL 13: Ebert, Grace. (2020). Döner Ayna Kurulumu, Tarihi Venedik Mimarisinin Perspektiflerini Eğrileştiriyor. <https://www.thisiscolossal.com/2020/03/arnaud-lapierre-azimut-venice/> Erişim Tarihi: 28.03.2023.

URL 14: <https://arnaud-lapierre.com/post/613121859392880640/azimut-2020-dynamic-mirror-art-installation-16> Erişim Tarihi: 28.03.2023.

URL 15: <https://www.thisiscolossal.com/2020/03/arnaud-lapierre-azimut-venice/> Erişim Tarihi: 28.03.2023.

URL 16: <https://arnaud-lapierre.com/post/613121859392880640/azimut-2020-dynamic-mirror-art-installation-16> Erişim Tarihi: 28.03.2023.

URL 17: <https://www.cristophersea.com/bio-cv> Erişim Tarihi: 30.03.2023.

URL 18: <https://www.cristophersea.com/#/circular-dimensions-x-microscope/> Erişim Tarihi: 30.03.2023.

URL 19: <https://www.cristophersea.com/circular-dimensions-cichocki> Erişim Tarihi: 10.04.2023.